

Prawa Dziecka

Prawa dziecka

Prawa dziecka przysługują każdemu dziecku niezależnie od wieku, płci, koloru skóry czy miejsca zamieszkania. Prawa dziecka są naturalną konsekwencją praw człowieka. Praw tych nikt nie może dziecku pozbawić. Prawa dziecka nie wchodzi w konflikt z prawem rodziców do wychowania dzieci zgodnie z ich wartościami i światopoglądem pod warunkiem, że nie dochodzi do sytuacji niebezpiecznych, groźnych dla dziecka lub niezgodnych z prawem: zaniechania, krzywdzenia, zmuszania do pracy zarobkowej, unikania obowiązku szkolnego. Najczęściej to rodzice lub opiekunowie reprezentują dziecko przed organami państwa jako pierwsi zgłaszają łamanie jego praw.

Prawa określone w Konwencji o prawach dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526). W 2000 r. powstały dwa dodatkowe protokoły do Konwencji, dotyczące zakazu angażowania dzieci w konflikty zbrojne, handlu dziećmi oraz dziecięcej prostytucji i pornografii. Wszystkie prawa dziecka sformułowano w Konwencji w oparciu o trzy zasady:

- Dobra dziecka, które oznacza, że wszystkie działania podejmowane wobec dziecka muszą leżeć w jego jak najlepiej pojętym interesie.
- Równości, co oznacza, że wszystkie dzieci są równe wobec prawa bez względu na to, skąd pochodzą i jaką mają płeć. Ustalono również zasadę poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców, która oznacza, że to rodzina jest najważniejsza, a państwo ingeruje tylko w uzasadnionych przypadkach i wedle określonych procedur.
- Pomocy państwa, wedle której zobowiązane jest ono do pomagania rodzinom, które takiej pomocy potrzebują.

Prawa dziecka podzielono też na różne kategorie:

- Prawa cywilne i wolności osobistej, umożliwiające rozwój dziecka: prawo do życia i rozwoju, do tożsamości i identyczności (prawo do nazwiska, imienia, obywatelstwa, wiedzy o własnym pochodzeniu), do swobody myśli, sumienia i wyznania, do wyrażania własnych poglądów i występowania w sprawach jego dotyczących w postępowaniu administracyjnym i sądowym, do wychowywania w rodzinie i kontaktów z rodzicami w przypadku rozłączenia z nimi, do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej, wyzysku, nadużyć seksualnych i wszelkiego okrucieństwa, do godności i szacunku, do nietykalności osobistej, nierekrutowania do wojska poniżej 15. roku życia.
- Prawa socjalne: prawo do odpowiedniego standardu życia, do ochrony życia, do zabezpieczenia socjalnego, do opieki zdrowotnej, do wypoczynku i czasu wolnego.
- Prawa ekonomiczne: prawo do nauki, do ochrony pracy podejmowanej w ramach wakacyjnego zarobku lub w ramach nauki.
- Prawa kulturalne: prawo do korzystania z dóbr kultury, do informacji, do znajomości swoich praw.
- Prawa polityczne lub publiczne, umożliwiające dziecku uczestnictwo w życiu państwa: prawo do stowarzyszania się i zgromadzeń w celach pokojowych, do wyrażania swoich poglądów.

Niezależnie od Konwencji o prawach dziecka, jest ono chronione przez obowiązujący w danym państwie system prawny: Konstytucja RP

Na mocy artykułu 72 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., uchwalonej przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjętej przez Naród w referendum konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisanej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) Konkretyzacja praw dziecka znajduje się w wielu polskich aktach ustawodawczych.

Do najważniejszych należą:

- ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1025 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 682 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1600 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 917 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 996 z późn. zm.).

Po raz pierwszy Prawa Dziecka zapisano w Deklaracji Genewskiej z 1924 roku jednak najważniejszym dokumentem określającym prawa dziecka jest Konwencja o Prawach Dziecka. Potocznie nazywana konstytucja praw dziecka. Została uchwalona 20 listopada 1989 roku przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych. Wszystkie 192 kraj, które zdecydowały się ratyfikować ten dokument, zobowiązały się do respektowania i realizowania jego zapisów. Polska uczyniła to w 1991 roku. Status ten został oparty na następujących założeniach:

- dziecko jako istota ludzka wymaga poszanowania jego tożsamości, godności i prywatności:
- dziecko jest samodzielnym podmiotem i ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną wymaga szczególnej opieki prawnej:
- rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania dziecka:
- państwo powinno wspierać rodzinę a nie wyręczać w jej funkcjach.

Konwencja zakłada, że dzieci nie są na tyle dojrzałe i świadome by same mogły o siebie zadbać dlatego należy im się szczególna opieka i ochrona. Najważniejszą zasadą według twórców konwencji jest: **zasada kierowania się zawsze dobrem dziecka oraz zasada równości wobec prawa wszystkich dzieci niezależnie od pochodzenia, koloru skóry czy wyznania.**

Ustawa o systemie Oświaty

Określone są w nich prawa dziecka do:

- akceptacji takim, jakie jest;
- nauki przez zabawę;
- aktywnej dyskusji z dziećmi i dorosłymi;
- szacunku siebie i innych;
- zabawy i wyboru towarzyszy zabawy;
- wypowiedzania swoich uczuć i myśli;
- niepowodzeń i łez;
- badania i eksperymentowania różnych doświadczeń;
- radości i szczęścia;
- tajemnicy;
- własności;
- spokoju i samotności, gdy tego chce;
- snu i wypoczynku jeśli jest zmęczone;
- jedzenia i picia , gdy jest głodne i zmęczone;
- posiadania osób odpowiedzialnych i zaangażowanych, do których może się zwrócić;
- otoczenia różnorodnego , bogatego w bodźce i poddające się procesom twórczym;
- fantazji i własnych światów;
- pomocy i ochrony przy pokonywaniu przeżyć wywołanych przemocą;

Warto znać swoje prawa. Należy jednak pamiętać, że inni też je mają. Pamiętajmy, że oprócz wspomnianych praw - dziecko ma również swoje obowiązki. Są to:

- przestrzeganie zawartych umów;
- dbanie i szanowanie cudzej własności, nie niszczenie jej;
- nie urządzenie niebezpiecznych zabaw w sali, w ogrodzie, podczas zajęć i posiłków;
- nie przeszkadzanie innym w pracy i w zabawie;
- utrzymywanie porządku w swoim najbliższym otoczeniu (sali, szatni, łazience, kącikach zainteresowań, zabawkach);
- aktywny udział w zajęciach dydaktycznych i zabawach ruchowych, nauki wierszyków i piosenek,
- dbanie o higienę osobistą oraz o czysty, schludny i estetyczny wygląd;
- szanowanie siebie i innych;
- używanie słów Proszę, Przepraszam, Dziękuję, Dzień dobry, Do widzenia;
- zgłaszać wszelkie dolegliwości;
- zgodnie współdziałać w zespole ? dzielić się zabawkami i pomocami dydaktycznymi.